

Assignment # 1

سوال نمبر 1

لوک لیتاں وچ پنجاب دی تاریخ جملہ فارے
پہن مار دی اے ہاڈی لہیہ رائے اے۔ نیز
لوک لیتاں دیاں تسمان بیاں ہو۔

Start with the summary of the answer as introduction

لوک لیتاں :- (لوک لیتاں دی تاریخ)

پنجاب دا علاقہ قدیم تاریخ لؤل ای پوری اہمیت
دا حامل اے۔ مشہور شہشاہ جلال الدین اہر نے پنج
دریاواں دی ول لؤل اس علاقہ دا ناں پنجاب دھیا
سی۔ اے علاقہ ہنسب ثقافت، ادب اور فن پر تواب
لؤل ہی وھری حیثیت لؤل اے۔ لؤل دے
آثار لؤل پتہ چلدا اے۔ اے تہذیب لؤل ہرانی

ضنون لطیفہ وچ لوک لیتاں دی اہمیت :-

ضنون لطیفہ لؤل سمجھن لؤل لوک لیتاں لؤل لؤل
اہمیت حاصل اے۔ پنجاب دی دھرتی اپنے بند بوند
تے سوینے من پاریاں دی ول لؤل اس ہی مقام لؤل
اے بلو لؤل پنجاب دا جیا ہوئے یانا لوک
لیتا دا اثر اس تے ضرور اے ہوندا اے۔ لوک لیتا
پر قبیلے تے علاقہ دے وھرنے ہوندا اے۔ انہاں
لوک لیتاں دا اثر انسان تے اس حد تک ہوندا اے تے
انہاں لؤل کین لؤل لؤل لؤل لؤل لؤل لؤل لؤل
اے لوک لیتاں جمنے لؤل لؤل لؤل لؤل لؤل لؤل لؤل

لوک لیتاں دے بلہاری :-

لوک لیتاں دا اثر پنجاب دے شاعراں تے وی ہوں زیادہ
ہوندا اے۔ اس دی مثال عبد الرحمان جھرائی وی لؤل اوہناں
لوک لیتاں لؤل متاثر ہوئے شاعری لؤل

انہاں ادب کو مال صحبت دو طرح لیتی ہے، ایک شعری
 لکھنے سے دوسرے استادین سے۔

لوک لیتاں وچ انسانی رشتیاں دارندک :-
 لوک لیتاں اوہاں دیاں بھیاں چاواں تے اہمیتاں
 دیاں خواہشاں دے بارے دسدے نیں
 انہاں لیتاں وچ پنجاب دے علاقے دا پورا
 روپ ساہنے آجاندا ہے

لوک لیتاں دیاں تسمائیں :-
 لوک لیتاں دیاں و لہو و لہو تسمائیں جنہاں دے
 ناں درج ذیل نیں۔

۱) **صاپیا :-** صاپیا دو لفظاں صاپی تے آناں بڑیا ہے
 اس توں مراد ہے او صاپی، او سہن، او بیلے، او بیار۔
 صاپیا پورے پنجاب دے اہمیتاں و لہرا تے اہمیتاں
 لوک لیتاں وچ ایہ نا صرف پنجاب بلکہ
 دوجیاں علاقیاں وچ وی ملاتا تے سہا جاندا ہے
 اس دے وچ بھر، وچ چھوڑ تے مہیا تے دے کئی
 رنگ سمائے پوئے نے۔ اس دی تاریخ دے
 بارے وچ کوئی یوں گل نئی کیتی جاسکدی۔
 ایہنوں عام طور تے (ٹڈیڈو معری گیت) اہمیتاں دے مثال دے طور
 دے بتر شہوتاں دے

۲) **سٹماں تے**
 تے لہس لکے لوہاں دے (ہی) آسمائیں ال بھر دی
 تیری صیری اک جھنڈی
 خواہاں وچ نتا صل دی

۳) **پھلاں دیاں لوہریاں**
 اک صاپی پردیسی
 دوجا غیر دیاں لوہریاں۔

اس وچ پہلے مصرعے دا کوئی خاص مطلب نہ مقصد نہیں
 ہوندا، اس دا کام قافیے دی گھوڑ پوری کرنا ہے۔
 مہاپیہ وچ پنجاب دی ثقافت دے رنگ
 اس دے وچ پھر تے وچھوٹے دے نال نال پنجاب
 دا کلچر، ثقافت، معاشرت، مذہب، سیاست، عبادت
 تجرباں، علامتی مٹاں، پوری مٹی مضمون شامل نہ
 جس دیاں کجھ مثالیں درج ذیل نے۔

۱۔ اری تے اری آئے
 اک دم یوسف دا سارا مصر وپاریا ہے

۲۔ سوئے دا کِل ماییا
 لوہاں دیاں لون آہیاں، ساڈا روند اے دل ماییا۔

۳۔ ڈھولا

ڈھولے دا لفظ پنجاب وچ کافی عرصے توں محبوب
 لئی استعمال ہو رہا ہے۔ اس دی تاریخ دے بارے
 یقین نال کجھ وی نہیں کہہ سدا۔ برصغیر دے اعتبار
 توں اس آئے پر سدا ہے ان کہ ڈھولا لفظ آج توں سو
 سال پہلے شاعر بیٹاں، صیر داد صیروانہ نے اپنی شاعر وچ
 استعمال کیتا سی۔ انہاں دی شاعری وچ جگزی
 رنگ دسا ہے۔

ڈھولا اک قدیم لوک گیت ہے جیہڑا نسل در نسل منتقل
 ہوندا آ رہیا ہے۔ اسی وجہ توں ڈھولے لوہاں لون
 زبانی یاد نے تے انہاں لوہاں دی ضرورت/ لوڈ وی
 محسوس نئیں ہوئی۔

دے مآخذ دا ماخذ :-

دے مآخذ دے بارے وچ مختلف لوکان
دے مختلف نظریات نے تاریخ یکن واپیاں
نے مختلف انداز اس دے مآخذ دے بارے
کہیاں۔

پہلے ڈیٹھے دے مطابق اس دا تعلق تھس
لانی تھے مہول بادشاہ دی رومانق عوامی داستان نال
بن دا ایہ۔

دوجے ڈیٹھے دا خیال ایہ تے ایہ دہول تے
مابھی مارو دی رومانق داستان وچوں نعلیاں۔
تعبے تے آئی ڈیٹھے دے دے خیال وچ
ڈیٹھے پنجاب دا قديم لوک سلا ایہ جیہ
وچہ لوک ڈیٹھے بنا ایہ۔

پروفیسر بشاد بھوٹاں برقی دے مطابق اسے 1857ء تے
1860ء دے درمیان عرصے وچ تھس تخلیق ہويا

Use marker to give headings

دے مآخذ دی ترتیب :-
دے مآخذ وچ ایہ مصر دے دی بجائے لورا مصری
ہوندا ایہ۔ زیادہ تر ڈیٹھے دے پہلے مصر
ہم قافیہ ہوندا ہے۔ اے ہم قافیہ ہوں
نال ہم وزن وی ہوندا ہے۔ اس دے وچ
دو تین مصریاں لوک زیادہ مصر دے وی شامل
ہو سکتے تے۔

دے مآخذ لوک سن تے پندرہن والے زیادہ
دیا تے رامی تے پنجاب دے علاقیاں موجود تے۔
دے مآخذ لاگاؤن لئی آواز دی اہمیت :-

دے مآخذ لاگاؤن لئی اسے ساز سنگا ڈیٹھے، جھٹا یا باسری
دی لوڈی تے پندی۔ اس لوک لاگاؤن لئی

آواز دا اُتار پڑھا ای سارا اثر پیدا کر دایا تے
سن لیاں عجم دے دلاں وچ اتر جائیدا اے

== ڈھولے دیاں قسماں :-
پروفیسر شادب نے مطابق ڈھولے درج ذیل قسماں
دے سن

- ۱) رومانی ڈھولے
  - ۲) کمال دے ڈھولے
  - ۳) کال کے ناندھے دے ڈھولے
  - ۴) معرفت دے ڈھولے
  - ۵) یوسف دے ڈھولے
  - ۶) عینے ڈھولے
  - ۷) داستاں ڈھولے
- == ڈھولے دی منفرد وچ فہرست :-
ڈھولیاں دے وچ پنجاب دے مختلف مناظر، تراثیاں
دا ذمہ، عشق، رومانی داستان دا ذمہ نذر آندا اے

الف آصیاں ڈھولا بیٹی موتی پروواں
یکھیا بے لیا جھولی بیٹی جھم جھم روواں
الف آصیاں ڈھولا تیرے موٹھے تے لوتی
سارا جگ ڈھو ڈھو رہی آں تیرے جیسا نہ لوتی

ونہ وگدی اے راوی مایا اوج دوپہل پیلے ڈھولا
اک پھل منیا ماہی دے لوتی پیا دیکے ڈھولا

س) لودی

لودی اوو مٹھا کیت اے جیٹرا بچیں وچ پیمیاں
لوتی سنایا جائدا اے۔ حال اپنے لوانڈہ پے
لوتی پیا رہن لئی لودی سنادی اے۔ اس لوتے
وچ پے لئی نیک تمناواں تے خوشیاں عمار
دے جذبات نظر آتے تے

جیوے سب دیاں ماواں سب جھیاں بوڈیاں تے
اسے طرح لودی وی اک دے لئی جیٹرا لودی اے

لوہی دا موازنہ باقی لوک بھارت نال کریے تہ ایہ
 سب لوک میٹھا، مقدس تے من موہنا لیت ایہ۔
 اس لوک ماں، بڑی ہن، دادای یا نانی پچے لوک
 سناہی ایہ۔

== لوہی وچ مذہبی، اخلاقی، سیاسی، سماجی تے معاشرتی
 روئیاں دا اظہار۔

لوہی وچ احساس، ست، مشاہدے لوک علامہ
 مذہبی، اخلاقی، سیاسی، سماجی تے معاشرتی روئیاں
 دا اظہار وی نظر انداز ایہ۔

جنگل ستے پیار ستے
 ستے سب دریا
 اجے جاگدا ساڈا کاما
 نی نیندے چھنی آ

الرٹ بلیں باوے دا باوانتک لیاوے گا
 باہی لہے جھٹکے ماں بونیاں وٹے لہی
 باہی صن بیاوے لہی باوا بیٹھا لھاوے گا
 قاما کھر پھر پھر سے گا

۴) ٹپا

ٹپا پنجاب دا مشہور لوک لیت ایہ جس لوک
 خوش دیاں صحفلاں تے گایا جاندا ایہ۔
 ویاہ شادیاں دے موقع تے کردیاں دے
 درمیاں ٹپے دے مقابلے وی ہوندے تے۔

== ٹپے تے مایہ خی آواہی منق:-
 بچھ لوک ٹپے تے مایہ لوک آواہی منق
 دے طور تے بیان کردے تے۔

Attempt these by giving subheadings

۱۔ مٹھاریاں دے مطابق ٹپے تے مایے دی منف
 ۲۔ الٹے عہمت الٹا زاید دے مطابق انہاں دوواں
 متفاں دے فرق اے۔ انہاں دے مطابق
 ٹپے دا مزاج شوخ اے۔ ٹپے خاص موقعیاں
 تے گاٹے جانداں تے بی مایے لئی کسی خاص
 موقعے دی ضرورت نئی۔

سر فراز حسین قاضی دے بیان
 ٹپا یا بھوپ مایے نالوں وسیع تے لعلری ہوئی
 صنف اے۔ اس دے فرق لئی موضوع لہو جانداں تے
 نیں۔ اس دے فرق معاشرے دیاں ذمہ داریاں اظہار
 دی اے۔

چٹا رنگ وے دوانی دا
 اک تیرا رنگ مشکلی دوجہ حسن جوانی دا۔

۵۔ دوپڑا

دوپڑا لوک گیتاں دی اک قدیم صنف اے۔
 اس دے دو صنف ہوندے تے۔ اس دے دو
 صنفیاں وچ کسی خاص خیال، موضوع یا خاص مضمون
 دے متعلق ذکر ہوندا اے۔
 ۱۔ روحانی، صوفی، سماجی موضوع۔
 ۲۔ موضوعات دے اعتبار نال دوپڑا اک وسیع صنف
 اے۔ ایہدے وچ سماج، روحانی، صوفی
 سماجی، تکی مضمون شامل تے مثال دے طور تے۔

فریدا میں جانیا دھو سجھو کون، جو سبھا ایہہ جگ
 اچھے چتر تے ویلہیا، تاراں لہر کھر ایہا اک
 فریدا اخالق خلق میں، خلق دے سرب مانہ
 مڈا اس لوں آہیے، جاں تیں بن لئی نانہ

Date: / /

مَدی "مل" :-

پنجاب دے لوک بُیتاں وچ اس علاقہ دی
ثقافت، دلچسپی، سادات، معاشرت دے کئی رنگ
منظر آندے نیں۔ اس لوک بُتھ کے اسی اے اندازہ
لگا سداے ان کہ پنجاب دا دلچسپ بُیت وسیع اے۔

Short conclusion